

21. 4. 2008

ID: 54217

Pěstování konopí setého

Pěstování rostliny konopí setého není samo o sobě výrobou omamné látky podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 52/2008, ze dne 30.1.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném M. B., proti usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 9 To 334/2007 ze dne 15. 8. 2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 2 T 91/2006, tak, že podle § 265k odst. 1 trestního řádu se zrušuje usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 9 To 334/2007 ze dne 15. 8. 2007. Podle § 265k odst. 2 věta druhá trestního řádu se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu se Krajskému soudu v Praze přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Nymburce sp. zn. 2 T 91/2006 ze dne 4. 4. 2007 byla obviněná M. B. uznána vinnou v bodě 1) a 2) vždy trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákona (dále jen tr. zák.), kterých se měla dopustit skutky spočívající v tom, že

ad 1) v obci P., na přilehlém pozemku rodinného domu čp., okres N., od května 2003 do 20. 9. 2005 postupně neoprávněně, úmyslně pěstovala rostliny s morfologickými znaky konopí setého, které nejméně v jednom případě poskytla V. L., přičemž dne 20. 9. 2005 bylo u ní zajištěno celkem 58 ks vzrostlých zelených rostlin různé délky, z nichž bylo získáno 11,93 kg toxikomanicky využitelného podílu s přítomností kanabinoidů s obsahem látky delta 9-THC v množství 203 g, ačkoliv konopí je uvedeno v příloze č. 3, omamné látky zařazené do seznamu IV podle jednotné Úmluvy o omamných látkách vyhlášky č. [47/1965](#) Sb. ve znění sdělení č. [458/1991](#) Sb. k zákonu č. [167/1998](#) Sb., přičemž látka delta 9-THC je uvedena v příloze č. 5, psychotropní látky zařazené do seznamu č. II. podle Úmluvy o psychotropních látkách (vyhláška č. [62/1989](#) Sb.),

ad 2) v obci P. na přilehlém pozemku rodinného domu čp., okres N., v přesně nezjištěném období, nejméně v průběhu července 2006 až do 31. 7. 2006 postupně neoprávněně, úmyslně pěstovala rostliny s morfologickými znaky konopí setého, přičemž dne 31. 7. 2006 bylo na místě zajištěno celkem 12 ks vzrostlých rostlin o délce 72-180 cm a jejich usušením získáno 393,82 gramů toxikomanicky využitelného podílu s obsahem látky delta 9-THC v množství 1,9691 g, ačkoliv konopí je uvedeno v příloze č. 3 omamné látky zařazené do seznamu IV podle jednotné Úmluvy o omamných látkách vyhlášky č. [47/1965](#) Sb. ve znění sdělení č. [458/1991](#) Sb. k zákonu č. [167/1998](#) Sb. a látka delta 9-THC je uvedena v příloze č.5 psychotropní látky zařazené do seznamu II. podle Úmluvy o psychotropních látkách (vyhláška č. [62/1998](#) Sb.).

O odvolání M. B. proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Praze usnesením sp. zn. 9 To 334/2007 ze dne 15. 8. 2007 tak, že podané dovolání podle § 256 trestního řádu (dále jen tr. ř.) zamítl.

Proti shora citovanému usnesení odvolacího soudu podala M. B. dovolání a to včas, prostřednictvím svého obhájce a za splnění i všech dalších, pro podání dovolání zákonem vyžadovaných náležitostí,

když za dovolací důvody označila ty, které jsou uvedeny v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. V důvodech tohoto svého mimořádného opravného prostředku uvedla, že kromě nepřesvědčivé a nedostatečné argumentace obsažené v důvodech rozhodnutí odvolacího soudu, je podstatné to, že bylo prokázáno, že dovolatelka pěstovala konopí jen pro svou potřebu a to pro léčebné účely (masti a odvary) a pokud část uvedené rostliny poskytla V. L., učinila tak ze stejných důvodů. Nelze tak mít za to, že vyrobila sobě a jinému opatřila předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky. Nepřípustné jsou i úvahy obou soudů spočívající na závěru, že již pouhé pěstování konopí setého je trestné. Pouhé pěstování zmíněné rostliny totiž není výrobou látky způsobilé ke spotřebě (marihuana) nebo k získání psychotropní látky THC (tetrahydrokanabinol). Takto dovolatelka zjevně nepostupovala, rostliny jí pěstované neměly takový účel, ale byly určeny pouze k výrobě masti a odvaru pro její vlastní léčení. V tomto směru také odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky (dále jen Nejvyšší soud) sp. zn. 3 Tdo 687/2006. Poukázala také na nedostatečné zjištění množství látky delta 9-THC ve smyslu jejího většího rozsahu. Má za to, že nebylo takové její jednání, které by bylo možné hodnotit jako nedovolenou výrobu předmětu určeného k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky ani se nedopustila jednání, které by bylo možné hodnotit jako nedovolenou výrobu přípravku obsahujícího omamnou a psychotropní látku, natož aby takové skutky spáchala ve větším rozsahu. Nebylo ani prokázáno, že by masti nebo odvary zhotovené dovolatelkou takové látky vůbec obsahovaly. Předmětný skutek potom postrádá potřebný prvek zavinění dovolatelky a současně není naplněn ani materiální znak trestného činu, kterým byla shledána vinnou. Postrádá tak nebezpečnost jednání dovolatelky pro společnost, když celé její počínání vedlo výlučně k léčbě jejich zdravotních potíží. Uzavřela s tím, že takto nebyla naplněna ani objektivní, ani subjektivní stránka předmětných trestných činů, stejně jako jejich stránka materiální. Proto navrhla, aby Nejvyšší soud z podnětu podaného dovolání podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil citované usnesení Krajského soudu v Praze a tomuto podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K podanému dovolání se písemně vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství České republiky (dále jen státní zástupkyně) s tím, že v rámci uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou vznesené námitky, týkající se nesprávného právního posouzení předmětného skutku jako označeného trestného činu, důvodné. Podstatnou je otázka, zda skutky dovolatelky vykazují všechny zákonné znaky dvojnásobného trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., kterým byla shledána vinnou. Samotná rostlina konopí setého (*cannabis sativa*) je omamnou látkou zařazenou v příloze č. 3 zák. č. [167/1998](#) Sb., a proto vypěstování takové rostliny nemůže být opatřením předmětu určeného k nedovolené výrobě jedu, omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., neboť již samotná vypěstovaná rostlina je takovou látkou. Samotné vypěstování takové rostliny je v takových případech třeba považovat za opatření podle § 187 odst. 1 tr. zák. a její držení za přechovávání podle § 187 odst. 1 tr. zák. či § 187a odst. 1 tr. zák. Samotné pěstování rostliny konopí, které zvláštní zákon považuje za omamnou látku ve smyslu ustanovení § 195 odst. 1 tr. zák. nelze ztotožňovat s pojmem výroby omamné nebo psychotropní látky podle § 187 tr. zák. Tak by tomu mohlo být jedině v případech, pokud by rostlina konopí byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to buď do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana) nebo k získání psychotropní látky THC (tetrahydrokanabiolu). Protože zákon požaduje, aby pachatel takovou látku vyrobil, bylo by možno případy, kdy jednání pachatele k uskutečnění výroby sice směřovalo, avšak k její realizaci z určitých důvodů nedošlo, podle okolností posuzovat jako pokus, eventuálně jako přípravu výše uvedeného trestného činu (tak i rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 687/2006). Přitom jednání dovolatelky popsané ve výroku citovaného rozsudku soudu prvního stupně ani v jednom z uvedených skutků nemůže být posouzeno jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., když skutek pod bodem 1) by mohl být v krajním případě posouzen jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a

psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák. s přihlédnutím k tomu, že dovolatelka poskytla jednou V. L. vzrostlou rostlinu konopí setého a skutek pod bodem 2) cit. rozsudku by mohl být právně kvalifikován jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a odst. 1 tr. zák. s tím, že bylo přihlédnuto k tomu, že dovolatelka bez povolení přechovávala omamnou látku. V posuzované věci je namístě také zkoumat to, zda byl naplněn materiální znak trestnosti jednání dovolatelky. Přitom úvahy o této skutečnosti musí vycházet z toho, zda při stanovení formálních znaků určité skutkové podstaty trestného činu, zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti vyšší než nepatrný, popřípadě malý. Je třeba tedy zvážit, zda existují takové výjimečné okolnosti případu, které umožňují závěr, že jde o natolik atypický případ, že jeho okolnosti nedovolují jednání dovolatelky posoudit jako trestné. Státní zástupkyně má potom za to, že v posuzované věci právě k takové situaci prokazatelně došlo. V tomto směru poukázala i na to, že konopí seté obsahuje rovněž látky, které mohou být medicínsky využívány a také se tak již děje (např. v Kanadě, Nizozemí, některé státy USA) a byl prokázán jejich pozitivní vliv při boji s některými chorobami. I v České republice lékaři o aplikaci této látky vědí a pokud jsou zaznamenány pozitivní výsledky, jejich užívání je tolerováno. Přitom existují i legislativní tendence, v rámci kterých by měl být změněn náhled na posuzování trestnosti pěstování konopí setého i pro léčebné účely. Společenský vývoj tak směřuje sice nikoliv k legalizaci takových postupů, ale k jejich dekriminlizaci. V posuzované věci státní zástupkyně připomněla, že dovolatelka pěstovala konopí na svém pozemku, ale pouze jedinou vzrostlou rostlinu darovala své známé pro to, aby ta léčila její pomocí své kožní onemocnění, přičemž samotná dovolatelka rostlinu užívala výhradně pro vlastní léčbu chodidel a o takové léčbě informovala svého ošetřujícího lékaře s tím, že jí taková léčba přinášela úlevu (i při léčbě žaludečního vředu odvarem). Přitom nijak nebylo vyvráceno ani její tvrzení, že pokud by jí rostliny nepomáhaly, nikdy by je nepěstovala. Státní zástupkyně také poukázala na to, že nelze spojovat jednání dovolatelky s jednáním jejího syna, který byl v minulosti odsouzen pro drogový delikt (prodej marihuany), když takováto souvislost nemá žádnou oporu v provedeném dokazování, z učiněných skutkových zjištění také nijak neplyne, stejně jako to, že další osoby (synové souseda) bez dovození vstoupili na její pozemek a vzali si nějaké rostliny konopí setého. Státní zástupkyně uzavřela s tím, že ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák. v rámci posuzování společenské nebezpečnosti v předmětné věci umožňuje dostatečný konsensus v rámci posouzení legálnosti a legitimitnosti jednání dovolatelky v tom smyslu, že i když je její chování v rozporu se zákonem, není na místě je kriminalizovat. Proto také navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil jak citované usnesení Krajského soudu v Praze, tak i citovaný rozsudek Okresního soudu v Nymburce a tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Při posouzení předmětné věci Nejvyšší soud vycházel ze skutečnosti, že dovolatelka se měla dopustit trestného činu nedovolené výroby omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. v té podobě, že „vyrobila sobě a jinému opatřila předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky a spáchala takový čin ve větším rozsahu“. Přitom pod pojmem výroby (neoprávněné) se rozumí průmyslová, ale i řemeslná výroba, stejně jako jakékoli jiné zhotovení nebo vytvoření omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího takovou látku, prekursoru nebo jedu, a to neoprávněným subjektem. Jde o jakýkoliv proces, kromě produkce (pěstování či vypěstování), jež umožňuje získání některé z uvedených látek a jde tak v praxi především o chemickou výrobu takových látek ze základních chemikálií, léčiv nebo přírodních surovin. Avšak pouhé vypěstování takových rostlin (sloužících k nedovolené výrobě omamné, psychotropní látky či jedu), je opatřením předmětu k takové výrobě ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., pokud ovšem již samotná vypěstovaná rostlina není takovou látkou. V takovém případě by její vypěstování bylo třeba považovat za opatření podle § 187 odst. 1 tr. zák. a její držení za přechovávání podle § 187 odst. 1 tr. zák. nebo § 187a odst. 1 tr. zák. (pěstování máku, konopí, koky apod.). Konopí seté (*cannabis sativa*) je přitom samo o sobě omamnou látkou. V tomto směru je na místě odkázat na příslušnou část argumentace vedené státní zástupkyní v jejím písemném vyjádření, ve kterém

přiléhavě dovozuje, že samotná rostlina konopí setého je omamnou látkou zařazenou v příloze č. 3 zák. č. [167/1998](#) Sb. Proto také vypěstování této rostliny nemůže být opatřením předmětu určeného k nedovolené výrobě jedu, omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., když samotná vypěstovaná rostlina již takovou látkou je. Přitom samotné pěstování rostliny konopí, které zvláštní zákon považuje za omamnou látku ve smyslu ustanovení § 195 odst. 1 tr. zák., nelze ztotožňovat s pojmem výroby omamné látky podle § 188 tr. zák. Tak by tomu mohlo být jedině v případech, pokud by rostlina byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování (úpravě) do stavu způsobilého ke spotřebě (marihuana) nebo k získání psychotropní látky (THC). I podle dosavadní judikatury (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1238/2005, sp. zn. 3 Tdo 687/2006) se za výrobu považuje jakékoliv zhotovení nebo vytvoření takové látky (kromě pěstování určitých rostlin), a to bez ohledu na chemický či technologický postup a bez omezení jen na určité způsoby, jimiž je taková látka získána. Proto s názorem, že za výrobu omamné nebo psychotropní látky nelze považovat pěstování určitých rostlin, se Nejvyšší soud shoduje i v této posuzované věci. Právní názor již takto Nejvyšším soudem vyslovený lze opřít i o odkaz na Jednotnou úmluvu o omamných látkách z roku 1961 platnou i v České republice (viz vyhláška ministra zahraničních věcí č. [47/1965](#) Sb. o Jednotné úmluvě o omamných látkách). Podle čl. 1 odst. 1 písm. i) této Úmluvy se výrazem „pěstování“ označuje pěstování opiového máku, keře koka a rostliny konopí. V ustanoveních čl. 1 odst. 1 písm. n), t) téže Úmluvy se dále rozlišuje mezi výrazy „výroba“ a „produkce“, přičemž výraz „výroba“ označuje všechny procesy, kromě produkce, jež umožňují získání omamných látek a zahrnuje rovněž čištění a přeměnu těchto látek v jiné drogy. „Produkce“ pak znamená proces, který spočívá v získávání opia, listů koka, konopí a konopné pryskyřice z rostlin, které obsahují tyto plody.

Jestliže jsou potom uvedené skutečnosti aplikovány i na nyní posuzovaný případ, je namístě dovolatelce přisvědčit v tom, že pěstování rostliny konopí setého není samo o sobě výrobou omamné látky podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Je tak zjevné, že skutek popsáný ve výroku rozsudku soudu prvního stupně a k němu užitá právní věta neodpovídá právní kvalifikaci jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Přitom soudy ani nepopsaly, jaká konkrétní činnost nad rámec pěstování konopí byla vlastně prokázána, aby bylo nepochybné, že k naplnění zejména znaku „vyrobí“ skutečně došlo.

Z uvedeného je tak zřejmé, že napadené usnesení odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu nalézacího trpí hmotněprávními vadami předpokládanými v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť obě uvedená rozhodnutí spočívají na nesprávném právním posouzení skutku, jak dovolatelka oprávněně namítá. Uvedené nedostatky obsažené v rozsudku soudu prvního stupně představují závažné pochybení, které měl odstranit již soud odvolací, který ovšem podané odvolání zamítl jako nedůvodné. Tato vada potom odpovídá i důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., který dovolatelka rovněž uplatnila.

Konečně k namítané absenci materiální stránky zmíněných trestných činů je namístě uvést, že ani v tomto směru oba soudy dostatečně nezohlednily ustanovení § 3 tr. zák. při zvažování stupně společenské nebezpečnosti předmětných trestných činů pro společnost. V této souvislosti nutno připomenout, že nelze vystačit pouhým odkazem na porušení nebo ohrožení společností chráněných zájmů, ale je nutné přihlédnout ke všem ostatním (konkrétním) okolnostem případu tak, jak jsou obecně vyjádřeny v ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák. Přitom jistě není trestným činem takový čin, který sice formálně naplňuje znaky některého z trestných činů dle trestního zákona, zároveň však není pro společnost nebezpečný příp. stupeň jeho společenské nebezpečnosti je nepatrný. V posuzované věci je takto nezbytné poukázat zejména i na to, že dovolatelka užívala konopí setého výlučně pro vlastní léčbu dlouhotrvajícího onemocnění chodidel, když předchozí standardní léčba byla neúčinná a o takovéto léčbě informovala i svého ošetřujícího lékaře a takováto léčba jí přinášela úlevu, stejně jako léčba odvarem z konopí, který užívala pro léčbu rozsáhlého žaludečního vředu. Nebylo přitom vyvráceno ani její tvrzení, že pokud by jí taková léčba nepomáhala, předmětné

rostliny by ani nepěstovala. Přitom pouze v jednom případě darovala ze stejných důvodů jedinou vzrostlou rostlinu konopí své známé, a to pro její léčbu kožního onemocnění. V uvedeném směru je tedy nepochybné, že dovoatelka nepěstovala konopí pro následnou výrobu marihuany nebo extrahování látky THC pro její další využití jako drogy, ale uvedené rostliny užívala sama ve snaze si ulevit od již popsaných onemocnění, když nelze ani přehlédnout úvahy obsažené ve vyjádření státní zástupkyně stran účinků konopí z hlediska jeho medicínského využití. Případné úvahy o její spolupráci se synem, který prodával marihuanu či umožnění užívání jí pěstovaných rostlin dalšími osobami, potom nemá oporu v učiněných skutkových zjištěních. S poukazem na uvedené je tak namíste dospět k závěru, že přes případné naplnění formálních znaků některého ze shora uvedených trestných činů nebyla současně naplněna jejich materiální stránka a tedy zákonem požadovaný stupeň jejich společenské nebezpečnosti, zejména z hlediska ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák., a není tak namíste takové jednání kriminalizovat.

S poukazem na uvedené a zjištěné vady proto Nejvyšší soud z podnětu podaného dovolání zrušil podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Praze, přičemž zároveň zrušil také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak věc vrátil tomuto soudu, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Věc se tak vrací do stadia, kdy Krajský soud v Praze bude muset znovu rozhodnout o podaném odvolání. V novém řízení napraví vady citovaného rozsudku soudu prvního stupně shora naznačeným postupem. V tomto směru bude namíste precizně popsat, o jaký skutek se vlastně jedná a zejména této skutečnosti přiřadit i odpovídající právní větu tak, aby bylo nepochybné, jaký trestný čin lze případně v jejím jednání spatřovat a to právě i s ohledem na závěry vyjádřené v tomto rozhodnutí dovolacího soudu. V neposlední řadě přitom přihledne i k úvahám dovolacího soudu, které jsou vztaženy k materiální stránce případně shledaných trestných činů a nadále pečlivě a vyčerpávajícím způsobem se takto bude zabývat potřebným určením stupně společenské nebezpečnosti jednání dovoatelky z hlediska ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák. Je přitom namíste připomenout, že odvolací soud je ovšem v uvedených směrech pro další řízení vázán právním názorem, který k daným otázkám ve svém rozhodnutí v této věci vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)